

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ WAIS-IV^{GR}

Το **WAIS-IV (Wechsler Adult Intelligence Scale – Fourth Edition)** είναι ένα ατομικά χορηγούμενο εργαλείο σχεδιασμένο για την αξιολόγηση της **νοημοσύνης** και της **γενικής γνωστικής λειτουργικότητας** για την ηλικίες **16-91 ετών**. Αποτελεί την **βασικότερη** και **συχνότερη σε χρήσεις** ψυχομετρική συστοιχία **παγκοσμίως** για την αξιολόγηση των γνωστικών ικανοτήτων. Εκτιμά της **γενική νοητική ικανότητα** καθώς και έναν μεγάλο αριθμό γνωστικών ικανοτήτων όπως είναι η **λεκτική κατανόηση**, ο **αντιληπτικός συλλογισμός**, η **εργαζόμενη μνήμη** και η **ταχύτητα επεξεργασίας**. Η τέταρτη έκδοση είναι σταθμισμένη στην **ελληνική γλώσσα** και το **Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας** διοργανώνει από το 2015 ειδικά σεμινάρια εκμάθησης της **χορήγησης των Υποδοκιμασιών, της καταγραφής και της ανάλυσης των αποτελεσμάτων καθώς και της συγγραφής ψυχολογικής βεβαίωσης των ψυχομετρικών ευρημάτων της Κλίμακας αυτής.**

Η βασική εκπαίδευση που προσφέρουμε για το **WAIS-IV^{GR}** αποτελείται από τις παρακάτω ενότητες:

- ❖ Εισαγωγικά στοιχεία για τις ψυχομετρικές αξιολογήσεις της νοημοσύνης και των γνωστικών ικανοτήτων
- ❖ Βασικά θέματα - ερωτήματα σχετικά με τα τεστ νοημοσύνης
- ❖ Συνοπτική ιστορική αναδρομή στους σημαντικότερους ειδικούς ψυχομετρικών αξιολογήσεων νοημοσύνης
- ❖ Κατάλογος με τα συνηθέστερα Τεστ – Ερωτηματολόγια της αξιολόγησης της Νοημοσύνης, που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα
- ❖ Συγκρισιμότητα βασικών χαρακτηριστικών 10 ιδιαίτερα γνωστών τεστ γνωστικών ικανοτήτων
- ❖ Στοιχεία Δεοντολογίας σχετικά με την χορήγηση των ψυχομετρικών δοκιμασιών
- ❖ Κριτήρια – κανόνες για τα ψυχολογικά τεστ
- ❖ Θέματα δεοντολογίας στην ψυχομετρία
- ❖ Εισαγωγικά στοιχεία στα **Wechsler** τεστ
- ❖ Ιστορική αναδρομή των **Wechsler** τεστ

- ❖ **Στοιχεία των παλαιότερων εκδόσεων του WAIS:**
  - Wechsler – Bellevue Intelligence Scale (WBIS)
  - WAIS
  - WAIS-R
  - WAIS-III
- ❖ **Το θεωρητικό υπόβαθρο των Wechsler τεστ**
  - Από τις θεωρίες του Spearman στην CHC θεωρία
  - CHC θεωρία και WAIS-IV^{GR}
  - Το ιεραρχικό μοντέλο των 4 παραγόντων στο WAIS-IV
  - Το μοντέλο του Tim Keith των 5 παραγόντων (βάσει της CHC θεωρίας)
- ❖ Περιγραφή των βασικών στοιχείων της **ελληνικής έκδοσης του WAIS-IV**
- ❖ Οι **15 Υποδοκιμασίες** με τις συντμήσεις τους και με την ονομασία και τις συντμήσεις τους στην αγγλική γλώσσα
- ❖ Οι **Σύνθετοι Δείκτες** του WAIS-IV
- ❖ Οι βασικότερες **εφαρμογές** του τεστ
- ❖ Οι **χαρακτηρισμοί της νοητικής στέρησης** και τα **ποσοστά αναπηρίας** βάσει του νομικού πλαισίου στην Ελλάδα
- ❖ Ειδικές περιπτώσεις χορήγησης
- ❖ **Βασικές κατευθύνσεις για την χορήγηση του WAIS-IV^{GR}**
  - Το εξεταστικό υλικό
  - Ο χώρος που γίνεται η εξέταση
  - Η συνεργατική σχέση με τον εξεταζόμενο
  - Γενικές οδηγίες χορήγησης
  - Αποδεκτές αλλαγές Βασικών από Συμπληρωματικές Υποδοκιμασίες
  - Τα σημεία Έναρξης των Υποδοκιμασιών
  - Οι κανόνες Αντιστροφής στην χορήγηση των Στοιχείων
    - Παράδειγμα Αντίστροφης χορήγησης
    - Συνοπτικά οι κανόνες Αντιστροφής
  - Οι διαδικασίες της Διακοπής
  - Στοιχεία Επίδειξης, Στοιχεία Παραδείγματα, Διορθωτική Ανατροφοδότηση
- ❖ **Αναλυτικές κατευθύνσεις σχετικά με την Χορήγηση και Βαθμολόγηση των 15 Υποδοκιμασιών του WAIS-IV^{GR}**
  - Για την παρουσίαση της κάθε μίας από τις 15 Υποδοκιμασίες (*Σχέδιο Κύβων, Ομοιότητες, Μνήμη Αριθμών, Μήτρες, Λεξιλόγιο, Αριθμητική, Αναζήτηση Συμβόλων, Οπτικοί Γρίφοι, Πληροφορίες, Κωδικοποίηση, Σειροθέτηση Γραμμάτων-Αριθμών, Γραφήματα Βάρους, Κατανόηση, Ακύρωση, Συμπλήρωση Εικόνων*), παρατίθενται τα παρακάτω υποκεφάλαια:
    - Βασικά Στοιχεία Υποδοκιμασίας
    - Ειδικές επισημάνσεις χορήγησης
    - Τρόπος βαθμολόγησης
    - Παράδειγμα χορήγησης – βαθμολόγησης

- Γνωστικές ικανότητες που διερευνώνται από την Υποδοκιμασία
- Συνήθη λάθη κατά την χορήγηση της

❖ **Αναλυτική παρουσίαση των 7 Σύνθετων Δεικτών του WAIS-IV** (Γενικός Δείκτης Νοημοσύνης, Δείκτης Λεκτικής Κατανόησης, Δείκτης Αντιληπτικού Συλλογισμού, Δείκτης Εργαζόμενης Μνήμης, Δείκτης Ταχύτητας Επεξεργασίας, Δείκτης Γενικών Ικανοτήτων, Δείκτης Γνωστικής Επάρκειας)

- Ονομασία, συντμήσεις σε ελληνική και αγγλική γλώσσα
- Γνωστικές λειτουργίες που εκτιμώνται από τον κάθε Σύνθετο Δείκτη
- Αξιοσημείωτες εκτιμήσεις και χρησιμότητες του Δείκτη Γενικών Ικανοτήτων (ΔΓΙ)
- Λόγοι επιλογής του ΔΓΙ από τον ΓΔΝ
- Προϋποθέσεις σύγκρισης ΔΓΙ με ΔΓΕ

❖ **Η καταγραφή των αποτελεσμάτων στο WAIS-IV**

- Η έννοια της Συγκριτικής αξιολόγησης (πρώτη σελίδα της Φόρμας Καταγραφής)
- Η έννοια της Απόλυτης αξιολόγησης (δεύτερη σελίδα της Φόρμας Καταγραφής)
- **Η συμπλήρωση της Πρώτης σελίδας της Φόρμας Καταγραφής**
  - Προσδιορισμός της ηλικίας κατά την χορήγηση
  - Καταγραφή των Αρχικών Βαθμών
  - Μετατροπή των Συνολικών Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
  - Οι Τυπικοί Βαθμοί της Ομάδας Αναφοράς
    - Παράδειγμα σύγκρισης του Τυπικού Βαθμού 10 της Ομάδας Αναφοράς με τις αντίστοιχες επιδόσεις όλων των ηλικιακών ομάδων
  - Άθροισμα Τυπικών Βαθμών
  - Παράδειγμα του Πίνακα Μετατροπής Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
  - Η Μετατροπή των Αθροισμάτων των Τυπικών Βαθμών σε Σύνθετους Δείκτες
  - Ερμηνεία του στατιστικού όρου του «Εκατοστημορίου»
  - Ερμηνεία του στατιστικού όρου του «Διαστήματος Εμπιστοσύνης»
  - Παράδειγμα Μετατροπής των Αθροισμάτων των Τυπικών Βαθμών σε Σύνθετους Δείκτες
  - Το Διάγραμμα των Τυπικών Βαθμών των Υποδοκιμασιών
  - Το Διάγραμμα Σύνθετης Βαθμολογίας
  - Υπολογισμός αποτελεσμάτων αν δεν έχουν χορηγηθεί όλες οι Υποδοκιμασίες
- **Η συμπλήρωση της Δεύτερης σελίδας της Φόρμας Καταγραφής**
  - Πρώτο Μέρος «Ανάλυση»
    - Σύγκριση Διαφορών σε Επίπεδο Δεικτών
      - ✓ Υπολογισμός της Διαφοράς των επιδόσεων των Δεικτών
      - ✓ Ερμηνεία του στατιστικού όρου της «Κρίσιμης Τιμής»
      - ✓ Αξιολόγηση της «Στατιστικά Σημαντικής Διαφοράς»
      - ✓ Ερμηνεία του στατιστικού όρου της «Τιμής Βάσης»
      - ✓ Κριτήρια Σύγκρισης των Τιμών Βάσεων

- Σύγκριση Διαφορών σε Επίπεδο Υποδοκιμασιών
  - ✓ Υπολογισμός Διαφοράς των επιδόσεων των Υποδοκιμασιών
  - ✓ Καταγραφή Κρίσιμων Τιμών, αξιολόγηση Στατιστικής Σημαντικότητας, καταγραφή Τιμών Βάσεων
- Καθορισμός Δυνατοτήτων και Αδυναμιών
  - ✓ Υπολογισμός της Μέσης Τυπικής Βαθμολογίας
    - Σε επίπεδο 10 Βασικών Υποδοκιμασιών
    - Σε επίπεδο 3 Υποδοκιμασιών Λεκτικής Κατανόησης και 3 Υποδοκιμασιών Αντιληπτικού Συλλογισμού
  - ✓ Υπολογισμός Διαφοράς από το Μέσο Όρο
  - ✓ Καταγραφή της Κρίσιμης Τιμής (ανάλογα με το Επίπεδο Σημαντικότητας)
  - ✓ Εκτίμηση της Δυνατότητας ή της Αδυναμίας
  - ✓ Εκτίμηση της Τιμής Βάσης
  - ✓ Εκτίμηση των Αθροιστικών Ποσοστών της Διασποράς των τιμών
- Δεύτερο Μέρος «Ανάλυση Επεξεργασίας»
  - Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς (για ΣΚΧ, ΜΑΘ, ΜΑΝ, ΜΑΞ)
  - Σύγκριση Διαφορών Τυπικών Βαθμολογιών (για ΣΚΧ, ΜΑΘ, ΜΑΝ, ΜΑΞ)
    - ✓ Υπολογισμός Διαφοράς, Κρίσιμης Τιμής, Σημαντικής Διαφοράς, Τιμής Βάσης
  - Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τιμές Βάσης (για ΨΜΑΘ, ΨΜΑΝ, ΨΜΑΞ, ΣΤΓΑ)
  - Σύγκριση Διαφορών Αρχικών Βαθμών (για ΨΜΑΘ, ΨΜΑΝ, ΨΜΑΞ)

ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΟΡΜΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ, ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΑ 3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

❖ **Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων**

- Τα Επίπεδα αξιολόγησης νοημοσύνης στα τεστ Wechsler
- Τυπικοί Βαθμοί στα τεστ Wechsler σε σχέση με: Τυπική Απόκλιση, Εκατοστιαία Θέση, Αντιστοιχία με ΓΔΝ, Γνωστικές Ικανότητες, Εκπαιδευτικές Ικανότητες
- Η Καμπύλη του Gauss (Καμπύλη Ομαλής Κατανομής) στα τεστ Wechsler
- Συνοπτικά τα 6 Βήματα Ερμηνείας του WAIS-IV
  - 1^ο Βήμα: Αξιολόγηση της Συνολικής Γνωστικής Ικανότητας (ΓΔΝ, ΔΓΙ)
    - Περιπτώσεις αξιολόγησης ή όχι των επιδόσεων των ΓΔΝ, ΔΓΙ
    - Παραδείγματα περιπτώσεων αξιολόγησης ή όχι των επιδόσεων των ΓΔΝ, ΔΓΙ
  - 2^ο Βήμα: Αξιολόγηση των 4 Σύνθετων Δεικτών (ΔΛΚ, ΔΑΣ, ΔΕΜ, ΔΤΕ)
    - Περιπτώσεις αξιολόγησης ή όχι των επιδόσεων των 4 Σύνθετων Δεικτών
    - Παραδείγματα περιπτώσεων αξιολόγησης ή όχι των επιδόσεων των 4 Σύνθετων Δεικτών
  - 3^ο Βήμα: Αξιολόγηση των Συγκρίσεων Διαφορών σε Επίπεδο Δείκτη

- Βασικοί Όροι σχετικοί με την Σύγκριση Διαφορών των Δεικτών
- Παραδείγματα αξιολόγησης των Διαφορών με την χρήση των παραπάνω Όρων
- Συγκρίσεις Διαφορών της επίδοσης ενός Δείκτη σε σχέση με το Μέσο Όρο των 4 Δεικτών
  - 4^ο Βήμα: Αξιολόγηση των Συγκρίσεων Διαφορών σε Επίπεδο Υποδοκιμασίας
    - Ερμηνεία των Διαφορών στις Συγκρίσεις που καταγράφονται στην Φόρμα Καταγραφής: MA σε σχέση με AP και ΑΣ σε σχέση με ΚΔ
  - 5^ο Βήμα: Αξιολόγηση των επιδόσεων των Υποδοκιμασιών είτε σε σχέση με την Συνολική Κλίμακα, είτε σε σχέση με την Επίδοση Συγκεκριμένου Δείκτη
  - 6^ο Βήμα: Αξιολόγηση των Βαθμολογιών Επεξεργασίας (Συγκρίσεις ΣΚ με ΣΚΧ, ΜΑΘ με ΜΑΝ, ΜΑΘ με ΜΑΞ, ΜΑΝ με ΜΑΞ)
- ❖ **Η ερμηνεία της Πολύ Χαμηλής Νοημοσύνης (Μέτρια και Βαριά Νοητική Στέρση) βάσει του WAIS-IV**
  - Περιπτώσεις όπου ο Αρχικός Βαθμός 0 ακυρώνει την επίδοση ενός Σύνθετου Δείκτη
  - Δυνατές αντικαταστάσεις Βασικής Υποδοκιμασίας που έχει Αρχικό Βαθμό 0, από Συμπληρωματική Υποδοκιμασία με Αρχικό Βαθμό (άλλον εκτός του 0)
  - Στοιχεία ποιοτικής ανάλυσης της εκτίμησης Στοιχείου (Floor Items)
- ❖ **Η σύνταξη της Έκθεσης της Ψυχομετρικής Αξιολόγησης βάσει του WAIS-IV**
  - Συνοπτικός Πίνακας των 10 Παραμέτρων της σύνταξης της έκθεσης
  - Αναλυτικά στοιχεία για την κάθε μια από τις Παραμέτρους της έκθεσης
  - Παράδειγμα έκθεσης ψυχομετρικής αξιολόγησης βάσει του WAIS-IV
- ❖ Αναλυτική βιβλιογραφία

Η παρούσα εργασία για το WAIS-IV^{GR} στοχεύει να καλύψει, όσο το δυνατόν περισσότερο, 4 βασικές παραμέτρους των συχνότερων αιτημάτων των εκπαιδευόμενων σε ανάλογες εκπαιδεύσεις:

1. Τα θέματα που σχετίζονται με την χορήγηση των 15 Υποδοκιμασιών
2. Την καταγραφή των αποτελεσμάτων στην Φόρμα Καταγραφής (στις 2 πρώτες σελίδες), με παράλληλη ερμηνεία όλων των Πινάκων που καταγράφονται στα 3 Παραρτήματα του Εγχειριδίου
3. Την ερμηνεία των ψυχομετρικών αποτελεσμάτων
4. Την συγγραφή επιστημονικής έκθεσης με την αξιολόγηση των ψυχομετρικών αποτελεσμάτων

Ευελπιστούμε ότι δίνονται σαφείς και ουσιαστικές πληροφορίες σε αυτές τις κατευθύνσεις, έτσι ώστε να μπορεί ο εκπαιδευόμενος να καλύψει τα δικά του ζητούμενα σχετικά με το τεστ.

Μόσχος Νίκος
Κλινικός Ψυχολόγος